

Τι κάνουν συνήθως: Παίρνουν το μέρος του θύτη, νοιώθουν και αυτοί δυνατοί Τον θαναμάζουν / τον φοβούνται Διασκεδάζουν, γελάνε και ενθαρρύνουν τη βία Δεν πιστεύουν ότι με το να το πεις κάπου θα αλλάξει κάτι Νομίζουν ότι το να αναφέρεις το περιστατικό είναι 'κάρφωμα' Νοιώθουν τύψεις και ανημπόρια

Τι είναι καλό να κάνουν:

- Απορρίπτουν τη βία και παρεμβαίνουν για να τη σταματήσουν, αν είναι ασφαλές
- Υποστηρίζουν το θύμα
- Αναφέρουν το περιστατικό στον εκπαιδευτικό και ενθαρρύνουν το θύμα να κάνει το ίδιο

Οι θύτες είναι συνήθως δυναμικά άτομα που επιδιώκουν με την επιθετική τους συμπεριφορά να ανέβουν στην κοινωνική ιεραρχία και να έχουν υψηλή θέση σε αυτήν (υψηλό status). Για διάφορους λόγους (οικογενειακούς, κοινωνικούς, κλπ) προτιμούν να το πετύχουν αυτό με αρνητικό τρόπο, προκαλώντας βλάβη, σωματική ή συναισθηματική στους άλλους, παρά με θετικό τρόπο (π.χ. επιδόσεις στα μαθήματα, στα αθλήματα, κλπ). Συχνά μάλιστα είναι δημοφιλείς στην πλειοψηφία των συμμαθητών τους. Ο εκφοβισμός αποτελεί μία μορφή αντικοινωνικής συμπεριφοράς που ακουμπά σε ομαδικές διαδικασίες και όχι απλά σε σχέσεις μεταξύ προσώπων, δεν αφορά δηλαδή μόνο στη διαπροσωπική σχέση θύτη και θύματος. Όσοι ανήκουν στους φανερούς υποστηρικτές του θύτη, στην παρέα του, δημιουργούν μία αίσθηση κοινής ταυτότητας. Στην περίπτωση του εκφοβισμού, αυτή η διαδικασία του «ανήκειν» σε μία ομάδα, περιλαμβάνει ενέργειες βλαπτικές για τους «έξω» από αυτήν και ιδίως σε αυτούς που θεωρούνται αδύναμοι να αντιδράσουν. Ακόμα κι αν ο θύτης λειτουργεί «σόλο», η συμπεριφορά του έχει σχεδόν πάντα μάρτυρες. Οι απλοί παρατηρητές του βίαιου περιστατικού, ενδυναμώνουν με την αδιαφορία τους το θύτη, καθώς η αδυναμία ή απροθυμία τους να κάνουν κάτι, ερμηνεύεται ως συγκατάθεση για τη συνέχιση της επιθετικότητας. Αλλά και όσοι δεν ανήκουν στην παρέα του θύτη και δεν είναι απλώς παθητικοί, αλλά δείχνουν να διασκεδάζουν με ό,τι γίνεται, επίσης τον ενδυναμώνουν με τη στάση τους. Όλοι αυτοί οι ρόλοι και οι δυναμικές μεταξύ των μαθητών θυτών, θυμάτων και θεατών, είναι απαραίτητο να αξιοποιηθούν προκειμένου να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο. Είναι καλό να τους παρασχεθούν συγκεκριμένες οδηγίες για το πως να απορρίπτουν τη βία με τις κατάλληλες ενέργειες, να δείχνουν ενσυναίσθηση και να αναλάβουν την ηθική ευθύνη τους για αλληλεγγύη και αλληλοσεβασμό.

2. Χαρακτηριστικά του σχολικού εκφοβισμού στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

2.1 Ο ρόλος του σχολικού κλίματος στον εκφοβισμό